

Hemels banket in de Pauluskerk

‘Ich geh’ und suche mit Verlangen’, BWV 49

Nooit eerder voerde de Bachcantorij deze cantate uit. Zij klonk voor het eerst op 3 november 1726 en dateert uit de derde jaargang van Johann Sebastian Bachs verblijf als cantor van de Thomaskerk in Leipzig.

Cantate BWV 49

Met slechts twee vocale solisten, sopraan en bas, is het één van de zeldzame cantates waarin Bach geen koor inzet, zelfs niet voor een slotkoraal. Vorm en teksthoud verraden een welbewuste dramatische opbouw: hier is sprake van een dialoogcantate. Op het eerste gehoor een allegorische verbeelding van een aardse liefdesaffaire: man zoekt vrouw, eind goed al goed.

En inderdaad, er klinkt feestelijke muziek. De cantate opent met een uitgebreide sinfonia, als was het om de aanstaande bruiloftsgasten vast in de stemming te brengen. Bach had kennelijk wel aardigheid in deze openingsmuziek. Hij gebruikte die als finale in het latere klavecimbelconcert BWV 1053.

In BWV 49 heeft het orgel die prominente, concertante rol, vooral in deel 1 (sinfonia) en deel 2, de bas aria.

Hoor wie klopt daar?

De anonieme librettist baseert het thema van deze cantate op de mystieke bruiloft tussen Christus en de Ziel, daarmee verwijzend naar de evangelielezing van die zondag Mattheüs 22: 1 – 14, waarin Jezus de gelijkenis van het koninklijk bruiloftsmaal vertelt. “Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een koning die voor zijn zoon een bruiloft aanricht.”

Christus is de zoekende jongeling die de Ziel (van de gelovige) nodig heeft om aan het hemels banket te verschijnen.

Zwaar leunend op de geparfumeerde en sensuele taal van Salomons Hooglied schreef de librettist zijn amoureuze dialogen. De weinig verhullende beschrijvingen en doorzichtige beeldspraak bieden Bach een uitgelezen kans zijn compositorische toverstaf ter hand te nemen. Hoe heerlijk kwetsbaar is die jonge Ziel (sopraan), hoe stevig en zeker klinkt de Vox Christi (bas) als hij haar roept, nee verleidt. Aria's, duetten en recitatieven volgen elkaar opmerkelijk soepel op, je zou bijna zeggen van hoogtepunt naar hoogtepunt

Het laatste duet (deel 6) opent weer met feestelijk orgelspel, alles komt nu samen: orgel en orkest, bruid en bruidegom ieder met een eigen melodie. Soeverein klinkt de 7de strofe uit Philip Nicolai's hymne “Wie schön leuchtet der Morgenstern” nu met de woorden: wat ben ik toch diep gelukkig, mijn schat is de alfa en de omega, begin en einde.

De Vox Christi klopt dringend aan de deur met de onweerstaanbare woorden: jou heb ik altijd en eeuwig liefgehad en daarom trek ik je naar mij toe!

Ja, in dat geval doe je natuurlijk snel open...

Knarsing der tanden...

Zulke hemelse muziek. Lees dan de evangelietekst bij Mattheüs 22: 1-14. De gelijkenis van het koninklijk bruiloftsmaal ademt een welhaast oud-testamentische geest uit.

Dood en verderf, brandschatting en moord. De parabel eindigt met de ook voor leken verbluffende tekst: Bindt hem aan handen en voeten en werpt hem uit in de buitenste duisternis; daar zal het geween zijn en knersing der tanden. *Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.*

Gelukkig gaat BWV 49 alleen over de uitverkorenen.

Pauluskerk zondag 20 november 2011

De Bach Cantorij Baarn voert cantate BWV 49 aanstaande zondag om 19.30 uur uit tijdens de interkerkelijke dienst in de Pauluskerk. Voorganger is Ds. W. Klouwen.

Als vocale solisten verwelkomt de cantorij Marjon Strijk, sopraan en dirigent Bas Ramselaar verklankt de Vox Christi. De fraaie orgelpartij is in de vertrouwde handen van Henk van Zonneveld.

Het koor van de cantorij zingt een motet van Heinrich Schütz, Ego dormio et cor meum vigilat (SWV 63) ofwel: ik slaap, maar mijn hart is wakker.

Verzoeken dit vignet bij het artikel te plaatsen en –indien mogelijk– een foto van (een van) de vocale solisten (zie bijlagen)